

מחקרים מראים שצריכת זנות היא ענין תרבותי הניתן לשינוי על ידי הסברה, חקיקה ושינוי תודעתי. בהתאם לכך, ניתן לומר כי תפקיד החוק לאיסור צריכת זנות הוא גם לקבוע נורמה ההופכת ביקור בבית בושת מבילוי "מספק", "משעשע" ואף "נועז" לטאבו חברתי. עו"ד מיכל הורוביץ משוונה בינינו לבין השוודים

המחקרים מראים שמעל 90% נשים בזנות עברו התעללות בילדותן וכי הזנות היא דפוס חוזר של הפגיעה שחוו בילדותן. צילום: ינו הרמן

הצעת החוק לאיסור צריכת זנות וטיפול בקהילה עברה בקריאה טרומית בכנסת ישראל בחודש פברואר 2012 ומטרתה לאסור צריכת זנות ובכך לצמצם את היקפי הזנות בישראל על ידי טיפול בצד הביקוש.

מזה שנים בישראל, קובע החוק הפלילי כעבירות חמורות ביותר את עבירות הסחר או אחזקה בכפיה של נשים וגברים לצרכי זנות. האיסור הפלילי והעונש החמור בצידין, יחד עם עבודת אכיפה יעילה של משטרת ישראל, גרמו בשנים האחרונות לירידה משמעותית בהיקפי הסחר בנשים זרות שנסחרות לישראל לצרכי זנות.

כמו כן קיימות בחוק הפלילי של מדינת ישראל עבירות פליליות של סרסורו ושידול לזנות, ואולם בשל קשיי אכיפה של עבירות אלה ומדיניות אכיפה שאינה חד משמעית – לא הועילו איסורים פליליים אלו בהפחתה משמית של היקפי הזנות, מה גם שבמקביל לירידה בהיקפי הסחר בנשים זרות עלה הביקוש לזנות מקומית.

בשונה ממדינות רבות בעולם ביניהן ארה"ב, הזנות בישראל אינה בלתי חוקית; מותר לאישה או גבר לעסוק בזנות ובלבד שהם לא עוברים עבירות נלוות לזנות. יחד עם זאת, הזנות בישראל אינה ממוסדת. בהולנד, גרמניה וניו זילנד למשל, הזנות נחשבת למקצוע והנשים העוסקות בזנות נדרשות להירשם כעובדות בזנות ולשלם מיסים לאוצר המדינה. בתי הבושת במדינות אלו מוסדרים כעסק לגיטימי.

באי-מוסד הזנות מחד ובהטלת אחריות פלילית על מי שמשדלת לזנות או מסרסר מאידך, נקט החוק בישראל בגישה לפיה הזנות אינה משלח יד, עיסוק או עבודה ואין להתייחס אליה ככאלה.

האחריות היא של ה"לקוחות"

הצעת החוק לאיסור צריכת זנות באה לשנות את המצב הקיים ולהטיל אחריות פלילית על לקוחות תעשיית המין בישראל. מטרת החוק היא לצמצם את היקפי הזנות המגיעים להערכת ארגוני השטח לכדי – 15,000 נשים, גברים וקטינים ולמנוע מילדים וילדות נוספים להיכנס מידי יום למעגל הזנות.

רוב רובם של האנשים שנמצאים במעגל הזנות הגיעו לזנות בגיל צעיר בעקבות פגיעות מיניות וניצול מיני. מחקרים של ענת גור, מליסה פארלי ואחרים מראים שמעל 90% מהנשים בזנות עברו התעללות בילדותן, גילוי עריות, אונס או פגיעה אחרת וכי הזנות היא דפוס חוזר של הפגיעה וההתעללות שחוו בילדותם.

החיים בזנות משמרים ומגבירים את הפגיעה הנפשית הקשה ומביאים את הנשים והגברים במעגל הזנות לצריכת חומרים ממכרים – סמים ואלכוהול. נשים וגברים במעגל הזנות חשופים לאלימות של לקוחות וסרסורים, לאונס, להידבקות במחלות מין ולסכנת מוות. המספרים אכן מראים כי בקרב נשים במעגל הזנות נמצא שיעור תמותה גבוה יותר מכל האוכלוסייה אחרת בישראל.

נשים רבות במעגל הזנות מקבלות בין 15 ל-20 לקוחות ליום. המשטרה מעריכה כי בישראל יש בחודש כמיליון ביקורים (לא מיליון לקוחות) לצריכת זנות בבתי בושת, זנות רחוב, מכוני ליווי, מכוני עיסוי, זנות אינטרנט, דירות דיסקרטיות ומועדוני חשפנות. מיליון ביקורים בחודש הינו מספר מינימום ולפי הערכות ארגוני השטח, המספר גבוה בהרבה.

ממחקרים שנעשו בקרב לקוחות הצורכים שירותי מין בסקוטלנד ובבריטניה עלות כמה תובנות לגבי חלקו ואחריותו של הלקוח (הצרכן) לפגיעה בנשים ובגברים שבהם הוא משתמש.

המחקרים מראים כי תופעות של צריכת זנות ואלימות כלפי נשים הן תופעות שקשורות זו בזו. (למסקנה דומה הגיעו גם בנוואדה, ארה"ב, בה קיימת זנות ממוסדת, ובמקביל עליה בשיעורי האונס בקרב האוכלוסייה הכללית). צרכני זנות העידו במחקרים אלה כי תשלום הכסף מאפשר להם לעשות באישה ככל העולה על רוחם.

ערך הערבות ההדדית

המחקרים גם מראים – כפי שסברו מי שפעלו לקידום הטלת אחריות פלילית על לקוחות הזנות – שצריכת זנות היא ענין תרבותי הניתן לשינוי על ידי הסברה, חקיקה ושינוי תודעתי. ממצאי המחקר עולה שהחלטתם של גברים לקנות נשים לשם מין איננה בשל העדר פרטנר לסקס. ההפך הוא הנכון. ככל שהיו לגבר יותר פרטנרים לסקס כך עלתה הסבירות שאותו גבר ישלם עבור סקס. כמו כן התגלה שאם גבר לא ישלם על סקס עד גיל עשרים וחמש, הוא לא יעשה זאת גם לאחר מכן. באחד המחקרים מספר מרואייני על ביקור בבית בושת עם חבריו, כשהם חווים מעין "טקס מעבר" לגבריות. כמו כן העידו צרכני הזנות כי קביעת נורמה פלילית האוסרת על צריכת זנות ונעשה בצידה יגרמו להם להפסיק לצרוך זנות. בהתאם לכך, ניתן לומר כי תפקיד החוק לאיסור צריכת זנות הוא גם לקבוע נורמה ההופכת ביקור בבית בושת מבילוי "מספק", "משעשע" ואף "נועז" לטאבו חברתי.

לפני יותר משנתיים פרסמה ממשלת שבדיה דו"ח הערכה על השפעת חוק משנת 1999 האוסר על צריכת שירותי מין בתשלום. בחודשים האחרונים הגיעו נתונים גם מארגוני סיוע לנשים בזנות בנורבגיה בה מיושם החוק מאז שנת 2009.

הנתונים מראים כי הציבור במדינות אלה, ובמיוחד אנשים צעירים, תומך בחקיקה וסבור כי יש לפעול כנגד לקוחות הזנות ולאסור צריכת שירותי מין בתשלום. היקפי הזנות ירדו במדינות אלה, אם כי הירידה הייתה משמעותית יותר בשנה הראשונה לאחר חקיקת החוק ולאחר מכן יש עליה הדרגתית המושפעת מרמת האכיפה. את ההשפעה הבולטת ביותר של החקיקה ניתן לראות בירידה משמעותית בהיקפי זנות הרחוב ובירידה בהיקף פעילותם של ארגוני פשע בתחום הזנות.

היקפי הזנות במדינות אלה נמוכים משמעותית (עד כדי 1 ל-3) לעומת היקפי הזנות במדינות אשר מיסדו את הזנות כגון הולנד או גרמניה.

כמו-כן משמח לראות שמספר הנשים הפונות למרכזי הסיוע ומבקשות סיוע להיחלץ ממעגל הזנות עולה במדינות אלה באופן מתמיד. הדבר מחייב את הגדלת המשאבים המוקצים לשיקום נשים אלה באמצעות תמיכה סוציאלית, נפשית וכספית, ובאמצעות הכשרה מקצועית. כמו כן נדרשת הקמת מרכזי שיקום מקבילים לסיוע לגברים במעגל הזנות.

לפני מספר חודשים נכחתי בהרצאה שנתן מר שמשון ליבמן, שהיה בעבר ראש המטה לשחרור גלעד שליט. פתאום קם אדם בבוקר ומחליט להתגייס כל כולו להצלת אדם אחר שאינו מכיר כלל, ומקריב שנים רבות מחייו: את עבודתו, את זמנו הפנוי והלא פנוי שלו ושל משפחתו, את ליבו ואת מרצו כדי להביא את גלעד שליט הביתה. ובכל יום פוגש אותו אדם אנשים רבים שתומכים בו ומחזקים את ידיו, אך גם אנשים רבים שמסבירים לו כי זה לא פשוט, ויש מחיר שיהיה צורך לשלם ויש אנשים אחרים שנפגעים, ועל כל אלה עונה מר שמשון ליבמן דבר אחד- לא רק את גלעד יצאתי להציל. יצאתי להציל ערך נשכח שהחברה הישראלית קשת היום הסיטה החידה מסדר יומה וזהו ערך הרעות והערבות ההדדית.

ארגוני השיקום והסיוע לנשים וגברים במעגל הזנות הפועלים לחקיקת החוק האוסר צריכת זנות בישראל אינם מתעלמים מהקשיים הכרוכים בישום החוק ומבינים כי בצד ההצלחות הצפויות של החוק בצמצום היקף

הזנות, עשויים להיות גם קשיים. ואולם המאבק כנגד צריכת זנות בישראל הינו מאבק ערכי על כבוד האדם ושלמות גופו ועל כבוד האישה ושלמות גופה, ועל היותנו חברה בעלת חמלה וערכות הדדיות שאינה מפקירה איש איש לגורלו. חברה ערכית אינה יכולה להרשות לחבריה לנצל את מצוקתם של בני אדם "שקופים" שנסיבות חייהם הקשות הביאו אותם לעסוק בזנות ולהרשות להם להעמיק עוד ועוד את הפגיעה הנפשית והפיזית בהם.

עו"ד מיכל הורוביץ פעילה בהתנדבות במכון "תודעה" למיגור הזנות בישראל

הוספת תגובה
לנושא זה התפרסמו 0 תגובות

הוספת תגובה

ics | בית אתרים

© כל הזכויות שמורות לארץ אחרת